نحوه مواجه صدوق با اخبار عدد در قرن چهارم

(۴۴:۳۰)

شاگرد: در قرن چهارم هم نسبت به روایات عدد همین دیدگاه را داشتند یا آن‌ها عمل می‌کردند؟

استاد: ظاهرش این است که عمل می‌کردند. از این قولیه... .

شاگرد۲: شیخ صدوق رضوان‌الله‌علیه چه کار می‌کرد؟

استاد: این همان سؤالی است که عرض کردم؛ یعنی کسانی که این‌ها را می‌گفتند و به روایات عامل بودند؛ عمل یعنی فتوا، نه صرفاً یک حدیثی را نقل کنند؛ آن‌ها عند الوضوح باز عمل می‌کردند؟! یک واقعه بیاوریم که یک جا بگوید با این‌که ماه شب اول شوال را دیدیم، صدوق گفت فردا را روزه بگیریم.

شاگرد۲: اصلاً خودش روایات رویت را آورده است. فکر می‌کنم فرمایش صدوق ناظر به کسانی است که می‌خواستند روایات عدد را باللکل رد کنند.

استاد: این نکته خوبی است. یعنی ایشان که گفته اند «یتقی کما یتقی العامه»، یعنی «یتقی» از کسی که نسبت به روایات عدد برخورد تند دارد، برخورد وضع و جعل دارد. این‌ها «یتقی». درحالی‌که این‌ها روایاتی است که از اهل البیت صادر شده. ما محدثین خبیری هستیم که مطمئن هستیم که صادر شده، فقط جا دارد، حساب دارد و باید فهمید. منظور ایشان این بوده. نه این‌که وقتی در فقیه وقتی روایات رویت آمده، و روایات بیست و نه روز هم آمده؛ با این‌که شب بیست و نهم ماه مبارک هلال شوال را دیدیم، من صدوق و این قولیه بگویم فردا را روزه بگیرید. آن قمی چه کسی بود؟ خیلی مهم بود که درگیر شد. مدافع خیلی سرسخت و قوی بود در فضای روایات عدد. ظاهراً شیخ مفید به‌خاطر او ابتدا قائل بودند و بعد برگشتند و رد به نوشتند.

شاگرد: نقلی از یک سنی بود که پنجاه سال به روایتی که از امام صادق علیه‌السلام وارد شده بود عمل کردیم و هیچ موردی هم اختلاف پیدا نکرد. شما می‌فرمایید روایات عدد را زمانی‌که اختلاف می‌شد چه می‌کردند، او می‌گوید پنجاه سال به این روایات عمل کردیم و هیچ اختلافی هم پیش نیامد.

استاد: یعنی ماه مبارک پنجاه سال سی بوده؟

شاگرد: نه آن روایتی که پنج روز شمردند.

استاد: آن مانعی ندارد. چون روایت پنج روز، ناظر به عدد تام و ناقص نیست. با رویت هم جور در می‌آید. چون کل سال را با کم کردن شش روز از سیصد و شصت روز حساب می‌کنند. این با هر دو جفت و جور می‌شود. چه با عدد (شهر تام و شهر ناقص) و چه با رویت. در شهر تام وسی روزه چهار ماه پشت سر هم هستند و شهر ناقص سه ماه پشت سر هم می‌شوند که در مجموع سال ماه شش ماه ناقص و

شش ماه تام داریم. این جور در میآید.

بازبینی #1
ایجاد شده 9 آوریل 2026 12:57:45 توسط ... .
به روزرسانی شده 9 آوریل 2026 12:58:52 توسط ... .